

Vakuutusmaksujen riskiluokitus ja valvotut pito-olosuhteet

28.1.2021

Susanna Takaluoma

Asiantuntijaeläinlääkäri, Sikava

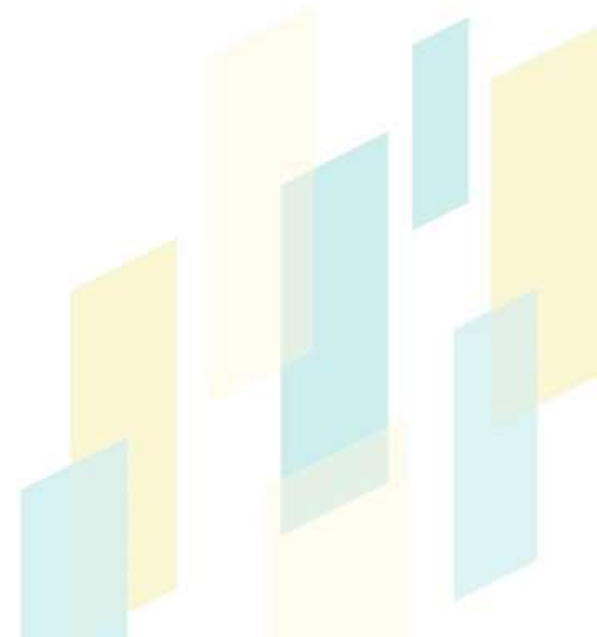

Sika-alan eläintautirahasto

- ETT:n hanke
 - Maa- ja metsätalousministeriöltä erityisavustus
- Hankeaika 1.4.2020-31.8.2021
- Tautisuojausten arviointia on kehitetty hankkeessa
 - Koulutukset tuottajille ja eläinlääkäreille
- Tilatason tautisuojausten tason parantaminen
- Sikavan rekisteritoimintojen kehittäminen
- Tilojen tautisuojausten arviointikäynnit
 - Pilottivaihe päätynyt 31.12.2020
 - Tautisuojausten arviointikäynnit rahastoon liittyville tiloille vuonna 2021

Vakuutusmaksujen kevennetty riskiluokitus

Vakuutusmaksujen kevennetty riskiluokitus

- Lasketaan tautisuojausindeksi: mitä korkeampi indeksi sitä parempi tautisuojaus
- Painotus ulkoisessa tautisuojauksessa
- Terveysthuoltosuunnitelman tautisuojauksen arviointi ja Biocheck.Ugent tautisuojausindeksin perusteena
- Arviointi kerran vuodessa
- Kevennetyn riskiluokituksen lisäksi arvioon tulee mm. rakennusteknisiä seikkoja, joita ei arvioida vuosittain

Tautisuojauksen arviointi

- 3=Erinomainen, 2=Hyvä, 1=Tyydyttävä, 0=Heikko, X=Ei arvioida
- Arvioidaan erikseen:
 - Eläintilat
 - Kuivikevarastot, siilot, kuivurit, tekniset varastot
 - Rehuvarasto, rehustamo
- Esittelyssä arviointiohjeiden luonnos

Seinustat ovat vapaita kasvillisuudesta ja muusta jyrсийöille suojaa tarjoavista esineistä vähintään 2 m matkalta

3= Asfaltti, tai muu ehjä pinnoite. Vapaa tavaroista.

2= Tiivistetty sora, ei kasvillisuutta. Yksittäisiä tavaroita (siirrettävissä välittömästi pois). Roskat, mikäli kerätään päivittäin pois.

1= Nurmikko, joka pidetään lyhyenä. Sora, missä selvästi kasvillisuutta (heinää, pujot, pajut tms.). Yksittäisiä tavaroita, mikä eivät tarjoa suojaa haittaeläimille (esim. traktorin peräkärri).

0= Pitkä heinä, pajut, koivut, pujot, pensasaita (kaikki kasvillisuus). Tavaroita kuten lavoja, rakennusmateriaalia tai -jätettä, renkaita, maakasoja, vanhoja olkipaaleja.

Tuotantorakennusten lattioilla tai maassa niiden ympärillä ei ole rehua tai sen jätteitä, jotka houkuttelisivat haittaeläimiä

3= Tuotantotilojen ja varastoiden lattiat siistit eikä niissä ole pitkällä aikavälillä syntynyttä rehupölyä tai rehua. Rehulaitteet eivät vuoda.

2= Hieman rehua tai pölyä lattialla, siivotaan kuitenkin säännöllisesti. Rehulaitteessa yksittäinen vuoto, mutta siivotaan lähes päivittäin.

1= Useammassa paikassa rehunjätteitä lattialla. Rehustamossa kohtalainen määrä rehua/rehupölyä (ei siivota säännöllisesti riittävän usein).

0= Ulos sijoitetut siilot ovat vuotaneet eikä vuotanutta rehua ole siivottu pois. Rehustamon siivoamiseen tarvitaan lapio. Sisällä rehustamossa/rehuvarastossa olevat siilot ja kuljettimet ovat selvästi vuotaneet useita kohdista, eikä vuotanutta rehua ole siivottu pois.

Tuotantotilat (ml. varastot ym.) ovat siistit siten, ettei siellä ole haittaeläimille suoja- ja/tai pesäpaikkoja

3= Tavaroiden varastointi asianmukaista, eikä latioilla ole tarpeettomia tavaroita. Sikalassa ei ole tavaraa, jota ei tarvita siellä. Tulevaa tarvetta varten olevaa kuiviketta/virikettä ei ole tarpeettoman paljon tuotantotiloissa (vaan omassa varastossa). Varastot siistit, tavarat hyllyillä.

2= Yksittäisiä tavaroita esim. käytävällä, jotka on siirrettävissä ja siirretään paikalleen. Ei tarjoa suojaa haittaeläimille.

1= Kohtuullinen määrä tavaraa tai muuta materiaalia, ei suojaa haittaeläimille.

0= Useissa paikoissa varastoituna päivittäiseen sikalan hoitoon kuulumattomia tavaroita Kuiviketta varastoituna osastoon siten, että haittaeläimet pääsevät pesimään/suojaan ja kuivikkeen varastointipaikka ei tyhjene noin kahden viikon välein.

Rakenteet ovat sellaiset, että haittaeläinten pääsy tiloihin on tehokkaasti estetty

3= Betonielementtien saumat ehjät tai pellitetty. Tuloilma-aukot suojattu verkoilla. Ulko-ovet tiiviit. Mahdolliset aaltopellit verkotettu alareunasta. Mikäli ovet/ikkunat auki, ne on suojattu riittävän tiheillä verkoilla. Läpiviennit suojattu verkolla/tiivistetty.

2= Saumoihin tai esim. ovipieliin syntyneitä aukkoja paikattu jälkikäteen materiaalilla, jonka läpi haittaeläimillä on mahdollisuus päästä. Haittaeläintorjuntaa on tehostettu näillä kohdin.

1= Saumoihin tai esim. ovipieliin syntyneitä aukkoja paikattu jälkikäteen materiaalilla, jonka läpi haittaeläimillä on mahdollisuus päästä.

0= Puurakenteiset, lautaverhoillut seinät, joissa haittaeläimille mahdollisuus kulkea ja pesiä. Aaltopellin alareuna ilman verkkoa. Tuloilma-aukot suojaamatta. Ovessa rakoja. Elementtien saumoissa rakoja/reikiä.

Jätteiden käsittely ja varastointi on asianmukaista

3= Kannelliset astiat tai muuten kerätään sisätiloissa niin, että haittaeläimet ei pääse käsiksi. Ei roskaa/tyhjiä rehusäkkejä lattioilla. Roska-astia sijaitsee irti tuotantotilojen seinustasta.

2= Roskia varastoidaan tilapäisesti lattialla/maassa, mutta kerätään päivittäin roska-astiaan. Ei tarjoa suojaa haittaeläimille. Kannellinen roska-astia.

1= Roskia varastoidaan tilapäisesti lattialla/maassa esim. rehusäkissä, mutta kerätään noin kerran viikossa roska-astiaan. Ei tarjoa suojaa haittaeläimille. Kannellinen roska-astia seinän vieressä.

0= Eläintiloissa, varastoissa tai rehustamossa tai ulkona niiden ympäristössä tyhjiä rehusäkkejä tai muita roskaa. Ulkona olevat roskat selvästi kastuneet, painuneet kasaan. Roska-astia ilman kantta (ulkona).

Tilalla on asianmukainen ja vuosittain päivitetty kirjallinen haittaeläintorjuntasuunnitelma ja haittaeläinten torjunnasta on huolehdittu. Suunnitelma on tallennettu Sikavaan

3= Ajantasainen suunnitelma. Toteutus dokumentoitu. Todennettavissa pyydettäessä. Vain yksittäisiä, satunnaisia haittaeläinhavaintoja (ei eläviä, ei ulosteita eikä kuolleita sisätiloissa).

2= Yksittäinen puute suunnitelmassa tai toteutuksessa. Esim. ulkopuolinen hoitaa, mutta pääpiirteitä ei ole kuvattu riittävän tarkasti; Vain yksittäisiä, satunnaisia haittaeläinhavaintoja sisätiloissa.

1= Selvästi puutteellinen suunnitelma tai sitä ei ole noudatettu. Haittaeläinhavaintoja sisätiloissa.

0= Ei kirjallista suunnitelmaa. Torjuntaa ei ole toteutettu.

Rehujen varastointi on asianmukaista

3= Rehu ja vilja säilytetään sileäpintaisissa metalli tai lasikuitu siiloissa. Siilot katettu. Avatut rehusäkit suljetussa astiassa.

2= Rehusäkit lavojen esim. päällä tai kärryssä (haittaeläintorjuntaa voidaan suorittaa). Siilot katettu. Avatut rehusäkit suljetussa astiassa.

1= Puurakenteiset (tai esim. vaneri) siilot. Siilot katettu. Avoimet rehukärryt sikalan sisällä. Avatut rehusäkit suljetussa astiassa.

0= Avoimet siilot, kärryt (pl. kärryt eläintilojen sisällä, päivittäinen käyttö), laarit tai lattia. Avatut rehusäkit lattialla haittaeläinten saatavilla.

Oljet ja heinät varastoidaan sellaisissa olosuhteissa, etteivät haittaeläimet pääse käsiksi niihin ja haittaeläintorjuntaa tehdään myös olki- ja heinävarastoissa

3= Tiivis rakennus, betoni tai asfalttilattia. Paalit irti lattiasta ja seinistä. Haittaeläintorjunta kunnossa. Haittaeläimet voidaan havaita. Tyhjentyy kerran vuodessa ja siivotaan tyhjenemisen yhteydessä.

Muovitetut paalit.

2= Tiivis rakennus. Tiivistetty maapohja tai tiukkaan poljettu sora / sepele. Paalit irti lattiasta ja seinistä esim. trukkilavojen päällä. Haittaeläintorjunta kunnossa. Lavetti tms. jossa ei ole kiinteä pohja. Tyhjentyy kerran vuodessa ja siivotaan tyhjenemisen yhteydessä.

1= Irti lattiasta, mutta ei seinistä. Tiivistetty maapohja tai tiukkaan poljettu sora / sepele. Osittain avonainen varasto tai katos. Linnuilla ei oleskelupaikkoja kattorakenteessa varastopaikan yläpuolella. Tyhjentyy kerran vuodessa ja siivotaan tyhjenemisen yhteydessä.

0= Tiivistämätön maapohja. Osittain avonainen varasto/katos. Linnulla oleskelupaikkoja kattorakenteessa varastointipaikan yläpuolella. Ei tyhjene vuosittain.

Pitopaikassa on erillisiä epidemiologisia yksiköitä

3= On olemassa ja voidaan todentaa. Omat työvälineet. Jalkineiden ja vaatteiden vaihto osastojen välillä. Käsien pesu tai hanskojen vaihto. Kuvaus on kirjattu suunnitelmaan, ja voidaan todentaa, että toteutettavissa.

2= On olemassa ja voidaan todentaa. Osastojen välissä on tautisulut, vaihdetaan jalkineet, mutta ei vaatteita. Käsien pesu tai hanskojen vaihto. Omat työvälineet. Kirjallinen kuvaus tarkemmista toimista taudin puhjetessa. Voidaan todentaa, että on toteutettavissa.

1= On olemassa ja voidaan todentaa. Osastojen välillä pestään jalkineet. Käsien pesu tai hanskojen vaihto. Omat työvälineet. Kirjallinen kuvaus tarkemmista toimista taudin puhjetessa. Voidaan todentaa, että on toteutettavissa.

0= Ei jakoa epidemiologisiin yksiköihin. Ei ole suunniteltu eikä kirjallista kuvausta.

Tilalla on asianmukainen tautisulku, jossa puhdas ja likainen puoli on selkeästi eroteltu siten, että kulkureitit eivät pääse risteämään

3= Selkeä erottelu puhtaalla ja likaisella alueella. Mahdollisuus käsien pesuun ja desinfiointiin. Selkeä ohjeistus tautisulun käyttöön. Tautisulkua käyttävät aina myös tuottaja/työntekijät esim. raatoja vietäessä ulos. Käytössä myös tarvittaessa rehu- ja kuivikevarastoissa.

2= Tautisulku olemassa, mutta jalkineiden risteäminen mahdollista. Ei mahdollisuutta käsien pesu/desinfektioon, mutta hanskat löytyvät.

1= Tautisulku ei toimi joka kohdassa. Vierailijat käyttävät, mutta tuottaja ei aina esim. vaihda jalkineita. Ei toimi esim. raatoja vietäessä tai kuivikkeita haettaessa.

0= Puhdas ja likainen alue sekaisin. Ei asianmukaisia suojavaatteita tai -jalkineita.

Tilalla olevat siat ovat ulkoilleet tai tulevat ulkoilemaan

3= Ei ulkoilua

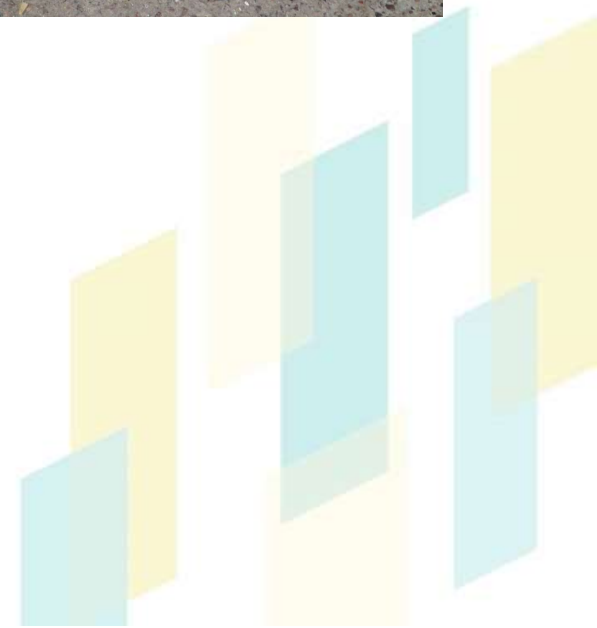
2= Säensuoja, jossa siat ovat katetussa hallissa tms. ja niiden ympärillä on aita sekä rakennuksen yläosa on suljettu lintujen sisäänpääsyn estämiseksi verkolla.

1= Säensuoja, jossa siat ovat katetussa hallissa tms. ja niiden ympärillä on aita, mutta rakennuksen yläosa on avoin ilman verkkoa, jolloin esim. linnuilla on vapaa pääsy eläintilaan.

0= Ulkoilee tarhassa tms.

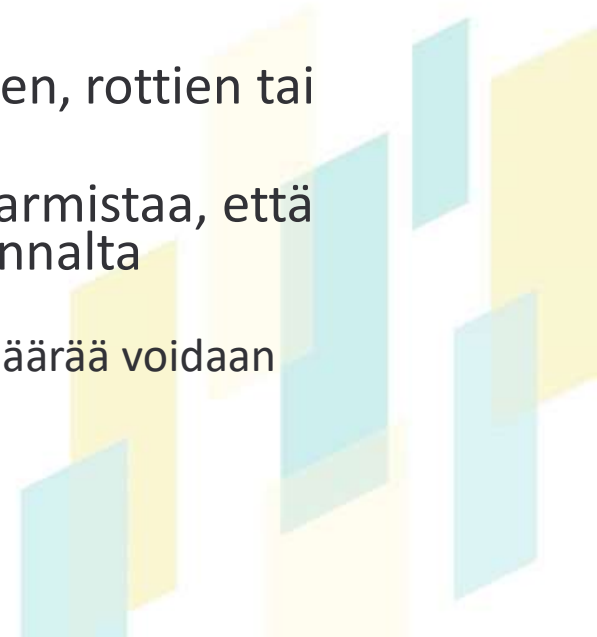

Valvotut pito-olosuhteet

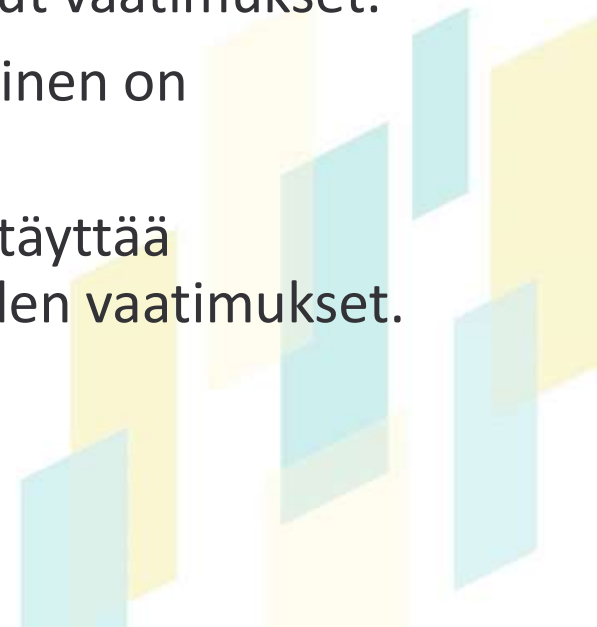
Valvotut pito-olosuhteet (trikiiniriskin hallinta)

- Siat tutkitaan teurastamisen jälkeen trikiinin varalta
- Trikiinit ovat zoonoottisia loisia
 - Trikiinejä esiintyy luonnonvaraisissa eläimissä
 - Sika saa tartunnan tyypillisimmin syömällä esim. loista kantavan jyrsijän
 - Siat eivät saa tartuntaa ympäristöstä tai siasta toiseen
- Tavoite on ehkäistä tartuntojen leviäminen sikoihin rehujen, rottien tai muiden eläinten välityksellä
- Sikojen valvottujen pito-olosuhteiden tarkoituksena on varmistaa, että sikoja on pidetty koko elämänsä ajan trikiinitartunnan kannalta turvallisissa olosuhteissa
 - Näitä sikoja ei tarvitse tutkia trikiinin varalta tai tutkimuksien määrää voidaan vähentää

Valvotut pito-olosuhteet (trikiiniriskin hallinta)

- Yksittäisten pitopaikkojen lisäksi valvottujen pito-olosuhteiden virallista tunnustamista voivat hakea myös pitopaikkojen ryhmät (ns. lokerot). Ryhmän on osoitettava, että jokainen ryhmään kuuluva pitopaikka täyttää valvotuille pito-olosuhteille asetetut vaatimukset.
- Valvottujen pito-olosuhteiden tunnustamisen hakeminen on vapaaehtoista. Tunnustus haetaan Ruokavirastosta.
- Virallinen tunnustaminen edellyttää, että pitopaikka täyttää lainsäädännössä asetetut valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset.

Valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset

- Tilalle hankitut eläimet ovat peräisin valvottujen pito-olosuhteiden lokeroon kuuluvalta tilalta. *(Ruokavirasto ylläpitää avointa rekisteriä lokeroon kuuluvista pitopaikoista)*
- Eläimet on merkitty siten, että eläimet voidaan jäljittää lähtötilalle
- Kuolleet eläimet poistetaan viipymättä muiden eläinten joukosta
- Kuolleiden eläinten hävityksestä pidetään kirjaa, ja kirjanpitoa säilytetään vähintään kahden vuoden ajan
- Tilan läheisyydessä ei ole kaatopaikkaa, turkistarhaa tai haaskaruokintapaikkaa alle kolmen kilometrin etäisyydellä

Valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset

- Kaikki rehu on hankittu rehuhygieniasäätöasetuksen (EY) N:o 1831/2003 mukaisesti rekisteröidyltä toimijalta. Jos tila tuottaa rehua itse, tilan tulee olla niin ikään rekisteröitynyt
- Rehu on varastoitu suljettuihin silloihin tai muihin säiliöihin, joihin jyrsijät eivät pääse
- Eläinten ruokintaan käytettävästä rehusta pidetään kirjaa, ja kirjanpito säilytetään viiden vuoden ajan

Kiitos!

Susanna Takaluoma

Asiantuntijaeläinlääkäri, Sikava

susanna@ett.fi

046 922 5730

